

Barn- och utbildningskontoret

Handläggare: Ulla Wredle
Titel: Enhetschef
E-post: ulla.wredle@norrtalje.se

Till: Barn- och skolnämndens arbetsutskott

Redovisning av uppdrag: förändringar av skolans organisation- Riala skola

Förslag till beslut

Barn- och skolnämnden anser att barn-och utbildningskontorets uppdrag från den 7 februari 2022, att presentera hur Riala skola ska byggas ut, att utreda hur antalet resor mellan Riala och Länna skola kan begränsas samt lämna elevprognoser över området är besvarat.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

Barn- och skolnämnden gav, den 21 februari 2022, barn- och utbildningskontoret i uppdrag att:

- Visa hur Riala skola ska kunna byggas ut så att varje klass i årskurs F-6 ska kunna erbjudas ett eget klassrum.
- Utreda hur antalet resor mellan Riala skola och Länna skola kan begränsas.
- Genomföra en fördjupad analys av det kort- och långsiktiga elevunderlaget vid Riala skola.

Barn- och utbildningskontoret beskriver i föreliggande tjänsteutlåtande att:

- Riala skola kan byggas ut med tre klassrum, toaletter och lärarrum till en kostnad på cirka 27,5 miljoner kronor.
- Elevresor har redan minskat avsevärt mot bakgrund av att skolledningen omorganiserat lärarresurserna, men bedöms komma att behöva kvarstå i viss utsträckning.
- Elevprognoserna visar en ökning av elevantalet i Rialaområdet med 4,5 procent under en tioårsperiod, vilket dock inte bedöms vara tillräckligt för att på ett hållbart sätt fylla en klass per årskurs på Riala skola.

Ärendet

Beskrivning

Barn- och skolnämnden gav, den 21 februari 2022, barn- och utbildningskontoret i uppdrag att presentera för nämnden hur Riala skola ska kunna byggas ut så att varje klass i årskurs F-6 ska kunna erbjudas ett eget klassrum. Vidare innehöll uppdraget att utreda hur antalet resor mellan Riala skola och Länna skola kan begränsas samt genomföra en fördjupad analys av det kort- och långsiktiga elevunderlaget vid Riala skola. Barn- och skolnämnden önskade även, om möjligt, en översyn av möjligheten till egna specialsalar på skolan.

Utbyggnad av Riala skola

Fastighetsavdelningen har tagit fram ritningar och beräknat kostnaderna för en utbyggnad av nuvarande skolbyggnad, se bilaga 1. Tomtgränsen behöver dras om för att kunna bygga enligt ritningen, men Norrtälje kommun äger omgivande mark.

Ritningen innebär en utökning med tre klassrum, toaletter och ett lärarrum. Med de tre extra klassrummen kan varje årskurs F-6 erbjudas ett eget klassrum. Den totala ökningen av ytan uppgår till

580 kvm. Utbyggnadens klassrum kan även omvandlas till slöjdsalar och hemkunskapssal. Observera att det i sådana fall tillkommer kostnader som inte är beräknade i ursprungskalkylen.

Kostnaderna beräknades våren 2022 till 23 miljoner kronor, men med de globalt ökade bygg- och materialkostnaderna är det rimligt att anta att kostnaderna i dag ökat med 20 procent till cirka 27,5 miljoner kronor.

Elevernas resor mellan Riala skola och Länna skola

Under tidigare läsår har eleverna på Riala skola åkt till Länna skola för idrott, moderna språk, hemkunskap och slöjd. Anledningen är att idrottshallen på skolan är liten till ytan samt att skolan saknar slöjdsal och hemkunskapssal. Årskurs 6 åkte tidigare till Länna skola fyra gånger i veckan för undervisning i moderna språk, slöjd, hemkunskap och idrott. Eleverna i årskurs 5 åkte tre gånger i veckan, och årskurs 4 åkte två gånger i veckan till Länna skola för undervisning i ämnen som kräver specialsalar och för att få undervisning av behöriga ämneslärare.

Under innevarande läsår är eleverna i årskurs 6 inskrivna på Länna skola. I och med att skolledningen genomfört omorganiseringar i lärargruppen får alla nu kvarvarande elever på Riala skola idrott i skolans idrottshall av behörig lärare.

Om årskurs 6 ska komma tillbaka till skolan kommer de även fortsättningsvis att behöva åka till Länna skola för moderna språk, musik och hemkunskap. Årskurserna 4 och 5 åker en gång i veckan till Riala skola för slöjd och musik, och årskurserna 3 åker också endast en gång i veckan för slöjdundervisning. Alla andra ämnen kan för närvarande genomföras på Riala skola.

Riala skolas elevunderlag samt prognos för detta

Det finns befolkningsprognoser på flera nivåer:

- För Norrtälje kommun som helhet.
- För det större upptagningsområdet Länna, Bergshamra och Penningby. Riala skola ingår även i detta större område.
- För själva Rialaområdet, vilket här definieras som Riala by, Riala by norra samt Riala landsbygd.

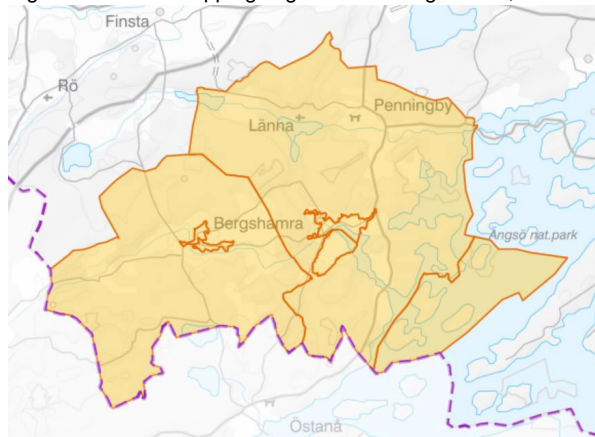
Tabell 1. Befolkningsprognos för hela Norrtälje kommun för barn upp till och med 15 år.

Källa: Norrtälje kommuns befolkningsprognos 2022-2032.

Ålder (år)	Bef.2022	Bef.2023	Bef.2024	Bef.2025	Bef.2026	Bef.2027	Bef.2029	Bef.2032
0-15	6 835	7 033	7 269	7 376	7 538	7 685	8 045	8 379

Befolkningsprognosen visar i Norrtälje kommun som helhet en ökning av barn upp till 15 år med 1 544 individer (motsvarande 22,6 procent) åren 2022-2032. Ökningen i det upptagningsområde där Riala skola ingår är dock påtagligt lägre.

Figur 1. Karta över upptagningsområdet Bergshamra, Länna och Penningby.

Tabell 2. Befolkningsprognos för Länna, Bergshamra och Penningby för barn upp till och med 15 år.

Källa: Norrtälje kommuns befolkningsprognos 2022-2032.

Ålder (år)	Bef.2022	Bef.2023	Bef.2024	Bef.2025	Bef.2026	Bef.2027	Bef.2029	Bef.2032
0	44	43	42	42	42	43	46	47
1-5	239	238	242	237	237	239	249	261
6-9	202	210	203	205	204	202	209	217
10-12	122	129	144	153	159	158	163	165
13-15	132	131	128	129	135	148	164	169
Totalt	739	751	759	766	777	790	831	856

I det större upptagningsområde Riala skola ingår i år ökningen av barn upp till och med 15 år endast 117 individer (motsvarande 15,8 procent) mellan 2022 och 2032. Prognosen visar dock att ökningen i Rialaområdet är ännu lägre än så.

Tabell 3. Befolkningsprognos i Riala by, Riala by norra samt Riala landsbygd för barn upp till och med 15 år.

Källa: Norrtälje kommuns befolkningsprognos 2022-2032.

Ålder (år)	Bef.2022	Bef.2023	Bef.2024	Bef.2025	Bef.2026	Bef.2027	Bef.2029	Bef.2032
0	17	17	16	16	16	16	16	16
1-5	89	92	96	90	90	93	91	92
6-9	88	85	81	82	80	80	78	79
10-12	42	51	56	63	65	62	59	57
13-15	51	44	42	43	49	54	61	56
Totalt	287	289	291	294	300	305	305	300

Ökningen av barn upp till och med 15 år i Riala mellan 2022 och 2032 prognostiseras till 13 individer (motsvarande 4,5 procent).

Det ska dock noteras att målgruppen för Riala skola är elever i årskurserna F-6, det vill säga från 6 år upp till och med 12 år. I det åldersspannet är ökningen mellan 2022 och 2032 endast 6 individer (motsvarande 4,6 procent).

Under innevarande läsår går årskurserna F-5 på Riala skola och årskurs 6 är inskrivna på Länna skola. Skolan har idag fyra klassrum där åldersblandad undervisning pågår i två av klassrummen. Förskoleklassen och årskurs 1 är egna klasser medan årskurserna 2-3 bildar en klass och årskurserna 4-5 bildar en annan klass. På det sättet består dagens fyra klasser av 16-25 elever.

Om skolan redan idag skulle använda separata klassrum för varje årskurs skulle den största klassen bestå av 21 elever (årskurs 1) och den minsta klassen av 7 elever (årskurs 5). Årskurs 6 som flyttade över till Länna skola består av 12 elever.

Tabell 4. Antal elever på Riala skola innevarande läsår uppdelade per klass.

Läsår: 2022/2023 | Period: Oktober | Skola: Riala Skola |

	Alla kön	Flicka	Pojke
Alla	83	43	40
0	16	11	5
1	21	13	8
2	10	6	4
3	15	2	13
4	14	9	5
5	7	2	5

Riala skola har plats för 100 elever i nuvarande lokaler. Elevantalet är sammantaget stabilt över tid, men skolan har inte haft mer än 95 elever något av de senaste sex åren. Dock varierar elevantalet stort mellan årskurserna år för år. Vissa årskullar är större än andra och förra årets förskoleklass är en stor elevkull.

Tabell 5. Antal förskoleklass elever som förväntas söka till Riala skola kommande år.

Läsår	Antal elever
2022-2023 (utfall)	16
2023-2024 (prognos)	13
2024-2025 (prognos)	15
2025-2026 (prognos)	24
2026-2027 (prognos)	17

Det tidigare prognostiserade antalet förskoleklass elever för läsåret 2022/2023 var 20. Antalet elever som faktiskt sökte och som nu är inskrivna på skolan är 16, vilket är 20 procent lägre än vad prognosen indikerade. Detta gör att antalet elever på såväl kort som längre sikt kommer att vara begränsat och ofta under 21 (se vidare för ekonomiska konsekvenser av detta i avsnittet nedan).

En av orsakerna bedöms vara att Riala ligger nära kommungränsen till Österåker. Det är för närvarande 18 elever folkbokförda i Norrtälje som är inskrivna i skolor som ligger nära Riala, men på andra sidan kommungränsen. Av dessa 18 elever bor 16 elever i Riala eller Bergshamra och tillhör därmed Riala skolas upptagningsområde men har valt en annan skola. Utifrån dagens skolval ser det ut som om mellan 15 och 20 procent av vårdnadshavarna i området väljer skolor utanför upptagningsområdet. Det bör dock noteras att även utan skolval över kommungränsen bedöms antalet elever per klass bli förhållandevis lågt.

Lagkrav

Skollagen 2010:800

Koppling till gällande styrdokument

Läroplan Lgr2022

Ekonomiska konsekvenser och riskanalys

Under tidig vår 2022 beräknade fastighetsavdelningen att en tillbyggnad med tre klassrum, toaletter och lärarrum skulle hamna på ca 23 miljoner kronor. I och med att både transporter och varor ökat i pris är det rimligt att anta att kostnaderna ökat kring 20 procent. Utbyggnaden skulle kunna användas för specialsalar som slöjd och musik för att minimera antalet resor till Länna skola. Det skulle dock innebära stora kostnader för salar som används i liten omfattning.

I och med att det kommer att bli nödvändigt med fortsatta resor (framför allt för årskurs 6) kvarstår vissa kostnader för detta, även om de minskats genom omorganiseringen av arbetet på Riala skola.

En klass som består av minst 22 elever anses bära kostnaderna som den klassen skapar. För varje elev som ökar klasstorleken genererar klassen ett ekonomiskt överskott till skolan. En klass som består av 21 elever eller färre elever bär sig inte ekonomiskt. Det behövs i princip lika mycket resurser till en klass på 16 elever som på en klass på 25 elever. En skola med sju klasser där ingen har fler elever än 21 och snittet är på 14 elever kommer inte att vara ekonomiskt hållbart. De klasserna har alla högre kostnader än vad elevpengen genererar. En sammanställning av befolkningsprognoserna baserade på prognosen för förskoleklassen ovan (tabell 5) visar följande utveckling av elevunderlaget i Riala skola.

Tabell 6. Antal elever i Riala skola per årskurs kommande år (utifrån nuvarande inskrivning).

Årskurs	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026	2026/2027
F	16	13	15	24	17
1	21	16	13	15	24
2	10	21	16	13	15
3	15	10	21	16	13
4	14	15	10	21	16
5	7	14	15	10	21
6	12	7	14	15	10

Som framgår av tabell 6 är det endast en elevkull som ger ett tillräckligt underlag för att klasserna på Riala skola ska kunna bära sig ekonomiskt. Om utgångspunkten är att samma sökmönster till skolan som sker idag fortsätter, bör alla siffror från förskoleklassprognosen skrivas ner med 15-20 procent. Då kommer inte någon klass att kunna bära sig ekonomiskt under lång tid framåt.

Förvaltningens analys och slutsatser

Utbyggnad av Riala skola

Utbyggnaden av Riala skola är tekniskt möjlig och medför att alla elever kan gå i en årshomogen klass. Det skulle betyda 7 klasser på cirka 95 elever utifrån dagsläget med 14 elever i varje klass i snitt, även om det inte ser ut så i verkligheten där det varierar mellan 21 elever och 7 elever. Varje klass behöver en lärare och om dagens fyra klasser har fyra lärare blir det minst tre lärare till för att kunna bedriva utbildningen. Verksamheten blir inte ekonomiskt hållbart utifrån dagens elevunderlag. Skolan rymmer 175 elever efter en utbyggnad enligt ritningen. Det skulle innebära en beläggning på 60-70 procent med utgångspunkt från nuläget men också utifrån elevprognoserna om vi bortser från sökmönstret till skolan. Tar vi det i beaktande blir beläggningen ännu lägre. Ekonomiskt skulle skolan vara i behov av extra ekonomiskt stöd åtminstone i tio år framåt, så länge som våra elevprognoser sträcker sig.

Elevernas resor mellan Riala skola och Länna skola

Skolledningen på Riala skola har genomfört ändringar i tjänstefördelning och scheman så att eleverna åker så lite som möjligt till Länna skola för undervisning. De transporter som ändå genomförs är i paritet med övriga F-6 skolor i kommunen. Eleverna på de flesta F-6 skolor i kommunen reser till andra skolor, främst högstadieskolor, för ämnen som kräver specialsalar. De ämnen som årskurs 4-5 läser på Länna skola schemaläggs under samma dag för att minska antalet transporter. Det tidigare problemet med många elevtransporter i veckan än nu inte längre aktuellt även om de inte kunnat upphöra helt. Årskurs 3 åker också en gång i veckan. Det totala antalet resor är markant färre än tidigare.

Elevprognoser

Enligt Norrtälje kommuns befolkningsprognos kommer Norrtälje kommun att få en ökning av antalet elever, mellan 6-15 år, med 22,6 procent fram till 2032. Prognosen för Rialaområdet är 4,5 procent under samma tidsperiod. Skolan kommer därmed att ha maximalt 115-120 elever om tio år. Det sker en ganska stor ökning i åldern 10-12 år i området men minskningen för åldrarna 6-9 år tar ut den ökningen. Det finns därmed inget i prognoserna som indikerar att Riala skola bör byggas ut i den omfattning som föreslagits. Skolvalen som tidigare genomförts visar också att cirka 15-20 procent av eleverna i upptagningsområdet söker sig till andra skolor. Nyetableringar som planeras i Björnö med 600 skolplatser samt Internationella engelska skolan som planerar för ytterligare 600 platser i Norrtälje tätort kan också påverka i framtida skolval.

Enligt prognoserna för det större området så är det en ökning med 15,8 procent. Den kapaciteten har Länna skola efter viss lokalanpassning. Skolan nyttjar idag 76 procent av möjlig lokalyta för undervisning. Klassrummen är dock olika stora och flödet av elever mellan årskurserna kan påverkas negativt av lokalstrukturen på skolan.

Området kring Riala har ett litet befolkningsunderlag. Det innebär att prognoser kan vara förknippade med viss osäkerhet. En inflyttning av ett antal barnfamiljer kan få stor påverkan på antal elever i skolan när underlaget är litet. Detsamma gäller förstås också om ett antal familjer med barn i skolåldern flyttar ut från området. Extra vanskligt är prognoserna då Rialaområdet skiljer sig mot andra områden i kommunen eftersom nästan 20 procent av vårdnadshavarna väljer en skola i en annan kommun. Det ser vi även på andra orter som ligger nära kommungränser. Det är en faktor att ta hänsyn till och något som förmodligen fortsätter, om inte Österåker kommun skulle säga nej till elever från Norrtälje och på så sätt "tvunga" vårdnadshavare att söka sig till Riala skola. Kommande beslut bör ta hänsyn till osäkerhetsperspektivet i dessa prognoser.

Riala skola är en fin och idyllisk skola och det har vid flera tillfällen framkommit att det finns önskemål om att bygga ut skolan för att försäkra sig om att alla elever alltid får plats på skolan. Barn- och utbildningskontoret anser, under nuvarande situation och med framtida elevprognoser i beaktande, att det inte är en ekonomiskt framkomlig väg att bygga ut skolan. Inte ens under en tioårsperiod går det att se att skolan skulle kunna fylla upp alla platser. Det betyder att de skulle gå med underskott i majoriteten av klasserna i minst tio år framåt. Förutom att driften skulle gå med underskott så skulle Norrtälje kommuns skattebetalare stå för en nybyggnation på nästan 27,5 miljoner kronor. Hyran för skolan skulle vida överstiga den del av elevpengen som är avsatt till hyra. För att kunna få god

ekonomi i lokalhyran vid en nybyggnation krävs i princip att alla platser fylls, vilket är en erfarenhet vunnit från de förskolor som nyligen byggts i kommunal regi. Barn- och skolnämnden skulle behöva skjuta till extra medel under lång framtid för att driva skolan. Motsvarande resurser måste då också tilldelas de fristående skolorna vilket medför ännu högre kostnad för medborgarna.

Tidplaner

Barn- och skolnämndens arbetsutskott den 28 november 2022 samt barn- och skolnämnden den 12 december 2022.

Jenny Nordström
Förvaltningsdirektör
Barn- och utbildningskontoret

Agneta Brus
Verksamhetschef
Barn- och utbildningskontoret

Bilagor

Bilaga 1. Ritning av tillbyggnad på Riala skola.

Beslut skickas till

Registrator
Skolchef grundskola
Enheten för resultat och analys